Ч. 92 (11.060). Львів, пятниця 29. квітня 1927. Oplata pocztowa zapłacona ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10. II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Громадські вибори.

Львів, 28. квітня 1927.

Нарешті „санаційний" уряд марш. Пілсудського рішився перевести частинну санацію самоврядної ділянки у Сх. Галичині шляхом переведення виборів до міських і громадських рад на основі старої австрійської куріяльної виборчої ординації для громад з 1866 р. Як відомо, виборчі курії спираються на цензі маєтковім, освітнім і єрархічнім. До „спадкових" трьох курій польська влада додає ще четверту, викомбіновану тзв. Польською Адміністраційною Комісією в Кракові 10. грудня 1918 р., яка є загальною. В четвертій курії виборче право мають всі повнолітні громадяне без ріжниці пола (отже і жінки), що не мають виборчого права з трьох попередніх курій.

Очевидно, куріяльні вибори є різким нарушенням громадянської рівности, є упривілеєнням маєткових сильніших верств або одиниць, часто напливових, з громадою зовсім незвязаних з огляду на їх освітній ценз або бюрократично-єрархічне становище. В інших умовах ми мусіли6 не лише різко поборювати такі куріяльні вибори, але й їх збойкотувати. Однак маючи на увазі вищі громадські цілі, мусимо переходово використати що, правду кажучи — рідку нагоду, щоби покласти край комісарській самоволі, премедитаційно-злочинному нищенню громадського майна, розвалові основних комірок самоврядної ділянки. Менш-більш від 15-ти літ в Сх. Галичині, що на протязі довгої 70-літньої доби жила інтензивним самоврядним життям, наступила *tabula rasa*. Навіть щось гірше! Громадське самоврядування заступлено довільною „делєгацією" адміністраційної влади, „делєгацією" дуже часто зложеною з найгіршого суспільного шумовиння або напливового „народового" елєменту. Які шкоди така наказна громадська управа заподіяла нашим громадам, їх населенню, як вона послідовно на приказ згори, а часто і з власної пильности затирала характер громади, скільки кривди нанесла вона громаді в ділянці освітній, шкільній і господарській, —ліба зайвим було би говорити. На протязі останніх 15-ти літ так основно знищено громадське самоврядування, стільки бациль розкладу, деправації і деморалізації защіплено в нього, що треба довгого часу на те, аби привернути нормальний хід справ у громадах. Ясно, що в тому напрямку мусимо використати кожну нагоду.

Стоїмо на становищі загального, рівного, тайного, безпосереднього і пропорціонального виборчого права до всіх самоврядних і політичних установ, однак в даному випадку не можемо прогавити й теper витвореної нагоди, щоби хоч деяку пільгу принести нашим громадам. Боротьба за пятиприкметникове виборче право до громад та інших самоврядних установ іще перед нами. В теперішньому положенні мусимо приступити до громадських виборів на основі куріяльної виборчої ординації.

„Окружний Комітет П. П. С. „всходнєй Малопольскі" (така його офіційна назва!) постановив проголосити бойкот міських і громадських виборів у Сх. Галичині — як раз з огляду на куріяльну виборчу систему. Чи можемо ми дозволити собі на бойкотовий *luxus* — аналогічно до „всходньо-малопольських" пепесівців? Очевидно, ні! бо чи пепесівці візьмуть участь у виборах (розуміється, тільки в містах, бо на села вони не мають чого показуватися!) чи ні, то польськість нічого на тому не втратить. Зате ми самі — на випадок неучасти — приготовилиб свою катастрофу, фактично санкціонуючи дотеперішній стан повного розвалу громадського самоврядування.

Громадські вибори розписано до сільських і міських рад за винятком Львова, який має окремий статут. Не легке це завдання вийти побідником у куріяльних виборах, де рішає безоглядна більшість. Особливо в містах наше положення просто незавидне, бо в ніодній з курій не розпоряджаємо більшістю. З огляду на те важко буде виминути компромісів, нераз може не зовсім для нас підхожих і приємливих. Також на сільськім терені компроміси не можуть бути виключені. Мусимо рахуватися зі сильним натиском адмін. влади, безсоромністю хлібоїдщини, спробами польських „організацій народових" і т. і. Польські елєменти на нашій території, „тутешні" і свіжо-напливові, та розперезана хлібоїдщина на території села, особливо на Поділлі йтимуть спільним фронтом. Це ставить до нас невідкличну вимогу спільного, обєднаного українського фронту при сільських і міських виборах. Це мусить стати аксіомою виборчої кампанії до громад. Всякі ухили, відокремлення, розбивання українських сил з особистих чи навіть партійних понук треба здавлювати в зародку і пятнувати їх як національну зраду.

На міському терені обєднання українських сил, які розпорошують вже самі курії, безумовно мало. Отже треба буде вийти поза рямки національного фронту і шукати звязків з чужонаціональними елєментами, щоби в міських радах здобути українське представництво відповідно до числа українського населення. Тут у першу чергу голос мають жиди. Своїм відношенням до виборів і становищем до українського міського населення вони мають найкращу нагоду виявити свої симпатії до нас з одного боку, а з другого направити ті шкоди, які досі заподіяно українцям при допомозі добутих жидами іза нашої виборчої абстиненції мандатів до польського сойму. В дискусійних, устних і газетних розмовах з жидами чули ми досі вияви симпатії до нас і наших змагань. Тепер прийшла пора ті слова перемінити в діло. Можна сміло твердити, що від становища жидів у громадських виборах у великій мірі залежатиме дальший уклад українсько-жидівських взаємин.

Адміністраційні чинники всіми силами будуть старатися приспішити вибори до громадських рад. Ще перед підписанням виборчого розпорядку міністром внутр. справ Складковським воєвідства, на основі превенційних тайних доручень уряду, розіслали обіжники до старостів у справі підготовки виборів. Таким чином передвиборча підготовка адміністраційних властей вже від кількох тижнів в повному ходу. По всякій правдоподібности вибори до громадських рад відбудуться з початком червня, як не скорше. Поспіх і таємність адміністраційної влади мають на меті заскочити нас непідготованими, щоби тільки формально перевести вибори з наміром санкціонувати дотеперішній стан. Поспіх адмін. чинників вимагає від нас великого поспіху і напруженої діяльности та здвоєння енергії, якщо дійсно хочемо осягнути намічену нами мету. Не сумніваємося, що наші політичні, взагалі громадські чинники в центрі і на місцях доложать усіх зусиль, щоби використати вибори в дусі віднови знищеної громадської самоуправи.

✝ Марко Черемшина

До численних літературних могил, що в останнім часі вкрили нашу землю, прийшла ще одна. Не стало Марка Черемшини, не стало талановитого поета нашої барвної Гуцульщини, письменника, що був саме в силі свого небуденного таланту, що міг обдарувати українську літературу ще не одною перлиною. Вчора приніс нам телеграф сумну, болючу вістку, що 25-го, на другий день свят, помер у Кобаках, в хаті своєї старенької матері д-р Іван Семанюк, адвокат зі Снятина, себто український новеліст Марко Черемшина. Відкладаючи на пізніше докладнішу літературну характеристику покійного, хочемо тут, стоячи перед розкритою могилою, в коротких словах пригадати нашим читачам життєвий шлях його.

Народився Семанюк р. 1874-го в селянській сімї, в с. Кобаках, початкову освіту здобув у народній школі в своїм таки селі, потім до 13-го року пастушив, а опісля віддали його батьки до гімназії в Коломиї. По скінченню гімназії в 1896 р. вступив на правничий відділ віденського університету. Здобувши вищу освіту, осів у рідній стороні, ставши за адвоката в Снятині, де й проживав до самої своєї смерти. Писати почав Семанюк ще в гімназії. Перше оповідання його („Керманич") надруковано 1896 р. в „Буковині". Від того часу появляються Семанюкові новелі по ріжних наших галицьких та буковинських виданнях („Дзвінок", „Зоря", „Громадський Голос", „Літературно-Науковий Вістник", тощо), підписувані звичайно псевдонімом М. Черемшина (другий псевдонім його — Василь Заренко — менше уживаний). В 1901 році вийшли ці новелі окремою збіркою у Черновецьких, накладом товариства „Молода Україна" під наголовком „Карби".

Ця збірка викликала загальну увагу й можна було сподіватися, що за нею піде не одна ще. Тимчасом Черемшина, подібно як і Стефаник, замовк на довший час. 20 літ не чути було його імени в українській пресі і аж у 1922 р. письменник озвався знову й зачарував нас своїми мистецькими творами, повними краси й любови до рідного села. Переживання великої війни струснули письменником і він, по слову російського поета, „внимая ужасам войны", заговорив до нас, а раз заговоривши, вже не переставав що року обдаровувати українську літературу своїми майстерними творами. В 1922 р. розпочинає Черемшина новий період своєї творчости рядом прекрасних оригінальних новель у „Літературно-Науковому Вістнику" (Перші стріли, Село потерпає, Село вигибає, Парасочка) і немеяше артистичних перекладів і відтоді в кожному річнику „Літературно-Наукового Вістника" знайдете ви нові новелі покійного. Позатим містить він свої писання в „Письмі з Просвіти", „Громадському Голосі" та інших галицько-українських виданнях.

В останнім часі творчістю гуцульського співця зацікавилася й Наддніпрянщина. В 1925 р. „Книгоспілка" випустила окремою збірочкою вибір його творів (дещо з „Карбів" і майже все з новішого періоду) з прекрасною вступною статтею відомого критика М. Зерова. Тепер твори Черемшини появляються вже й на сторінках харківських та київських журналів („Червоний Шлях", „Життя й Революція"). Популярність його поширюється на всю соборну Україну. Й раптом — не-

Red. Czasop. „Dilo", Pr. 179/27. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułów umieszczonych w czasopiśmie „Dilo" Nr. 89 z dnia 22. kwietnia 1927 roku pod tytułem: I.) „Ne słowamy, ale diłamy" w ustępach a) między słowami: osnow... a słowami: Ta ne budemo b) między słowami: pomiżа c... a słowami: W diłanci c) od słów: j nawil... do końca artykułu. II.) „Na dopomohu połyczenym wiaźniam" w ustępach a) między słowami: opynylysia... a słowami: na utrebło;u b) między słowami: wiaźnem... a słowami: Za utremnymy zawierają znamiona ad I.) zbrodni z § 65 a) ustawy karnej ad II. znamiona zbrodni z § 65 a) ustawy karnej i występku z § 305 ust. kar. uznał dokonaną w dniu 21. kwietnia 1927 r. konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493. p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863. t. j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 Zł. Lwów, 22. kwietnia 1927. — Hawel.

Red. czas. „Dilo" Pr. 182/27. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułów umieszczonych w czasopiśmie „Dilo" Nr. 90 z dnia 24. kwietnia 1927 r. pod tytułem: I.) „U swiato swiat" w ustępie między słowami „woskresenua... a słowami: i brat II.) „Ukrajinska Hromada!" w ustępie między słowami: szczo... a słowami: choba III.) „Welykden" w ustępie od słów: Znaje... do końca artykułu zawierają ad I.) i III.) znamiona zbrodni z § 65 a) u. k. ad II.) znamiona zbrodni z § 65 a) u. k. i występku z § 24 ust. pras. z 17. grudnia 1862 uznał dokonaną w dniu 22. IV. 1927 konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedz. redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Lwów, 22. kwietnia 1927. — Hawel.

сподівана смерть. Правда, близькі до письменника люди знали, що він від якогось часу поважно хорує на нирки. Не так давно лічився покійний в одній з львівських санаторій, але нікому з нас і приснитися не могло, щоб кінець був такий близький. Ще недавно був Черемшина у Львові — промовляв на ювилею свого товариша В. Стефаника, і ось його вже немає серед нас. Перестало бити слабе серце, що так глибоко відчувало силу й неміч, красу й терпіння рідного народу, вмер Марко Черемшина, але пісня його не вмре, не загине й житиме вічно в діях українського поетичного Слова.

Вічнаж Йому Память!

Вол. Дорошенко.

•

З останнього листу М. Черемшини.

Безпосередньо перед святами вислав наш письменник листа зі святочними бажаннями до свого тіточного брата, нашого співака п. Михайла Голинського, в якому пише між іншим:

„З правдивою насолодою слухаю з оповідань очевидців про Твої успіхи на Вел. Україні й у Львові і сам росту та сили набираю. Я тепер сам працюю в канцелярії і не гаразд мені виїхати у Львів послухати Твойого співу — а на Свята задумую поїхати до своєї Мами та на могилі Тата і Брата найняти парастас. По Святах гадаю вибрати собі день і чмихнути до Львова, так, щоб конче бути на Твоїм виступі в опері. Ну, й тоді украду Тобі якусь годинку на бесіду фамілійну“...

З того листу бачимо, що смерть М. Черемшини прийшла зовсім несподівано,

Змисл альбанських непорозумінь.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 20. квітня 1927.

I.

Якби вірити Льойдові Джорджові або французьким публіцистам вульгарної міри (таких є тут, як і деінде в світі, на жаль, аж через край!), то треба би приняти, що велику війну 1914 р. викликав не хто інший, як сам один Вільгельм II. — в своїм нерозумі, своїй гордині й свойому лакомстві. Льойд Джордж роками цілими не вгавав клеймити Вільгельма II. як єдиного виновника катастрофи, тай обіцювати народам В. Британії і їх союзникам повісити німецького цісаря у „Вежі Льондонській“ — тій понурій вязниці, в якій коротали свій вік, у ході історії, трохи не всі великі злочинці Злученого Королівства.

Якби не нерозум і не пиха Вільгельма II. то не було би, мовляв, тієї 4-літньої різні, а Европа була би мирно поступала вперед і розвивалася аж до райської епохи вічного мира, здійснених ідеалів демократії, соціялізму і — яких собі хочете благ.

Це ясне і просте. На жаль одначе не всякому дане є вірити цій упрощеній, вульгарній (чи то пак, по нашому: простацькій) історіософії. Напоперек цій вірі стоять досвіди минулих віків людського роду, як: все, що на наших-же очах, у наших днях можемо оглядати на всіх кінцях світа.

Війна 1914 р. була явищем у людській ділянці аналогічним до явищ боротьби за поживу серед звірів у джунглях-нетрах; вона була явищем біольогічним, зведеним на політичну площу. Іншими словами — явищем неминучим.

Річ певна, що будь Вільгельм розумніший і скромніший, то він не допустив би був до того, щоби проти Німеччини і її слабосилих і нечисленних союзників звязався трохи не весь світ; був би інакше, мудріше і дошлїніше з дипльоматичного погляду приготовив неминучу війну, був би краще цього приготовив її і зі стратегічного погляду — кращим добором генералів і повищим узброєнням нації. Можливо навіть, що був би міг продовжити на роки цілі вибух війни, в мирі дожити свого віку та оставити свому наступникові дипльоматичне і військове становище кориснїше для перемоги в найближчій сутичці. Але усунути небезпеку війни від Німеччини не був би міг навіть найгеніяльніший цісар чі канцлер.

II.

Поклав завязок тієї війни геніяльний канцлер — залізний. Не тільки і не так тим, що відриваючи Альзацію від Франції, він викликав на політичну сцену марево французького реваншу — то була справді велика помилка кн. Бісмарка. Одначе ще більшою помилкою його, його капітальною помилкою, непроглядною в своїх наслідках, було становище Бісмарка до кольоніяльного питання. Бісмарк бачив тільки Европу, а в Европі мало що більше поза Росією, Австрією, Францією. Вже Англія й Італія стояли в його видноколі на дальшому пляні. А всі балканські справи й кольоніяльні питання не були в його очах варті „костей одного бранденбурського гренадира“, іншими словами: не варті доброго слова, серіозної уваги, поважного зусилля.

Неймовірне, та правдиве! Аж моторошно читати такі міркування й заяви в „Думках і Спогадах“ і у збірках промов Бісмарка: ці помилки страшенно пімстились на Німеччині й Европі, пімстилися покосом щось 15 міліонів людей. Ще моторошніше нам стає, коли нині чуємо й читаємо — і то від буцім-то „глибоких теоретиків“ українського „націоналізму“ аналогічні міркування й заяви на тему українських кольоніяльних можливостей і навіть дійсностей на европейському й азійському Сході. За такі безумности і за таку сліпоту платять потім своїм молодим життям унуки, може навіть уже сини, сліпого покоління.

Бісмарк жив і ділав і по свойому на кольоніяльні теми міркував якраз у періоді, коли народи Европи розділяли поміж собою останні здатні під білу кольонізацію позаевропейські области. Бісмарк глядів на те з легковаженням, трохи не з погордою. Мало того. Він думав, що робить Бог зна який зручний дипльоматичний акт, коли заохочував переможену Францію до кольоніяльних заборів у північній Африці — цим, мабуть, мовляв, відвертається увагу французів від Альзації. Важко відпокутувала Німеччина, покутує ще і буде мабуть до суду віку покутувати за кольоніяльну, позаевропейську сліпороджені́сть Бісмарка: відпокутувала тим, що нові, свідомі німецькі імперіялісти коротко перед 1914 р. називали „забезпеченням Німеччині місця під сонцем“.

III.

Політична географія і історія знають два типи народів і політиків: тіснопростірні і широкопростірні.

Тіснопростірний нарід чи національний політик — такий, що знає один і виключно тільки один клич: національної сили й потуги в межах своєї національної території і нішо інше. Кольонії, простори необхідні для життя й розвитку грядучих поколінь нації — химера і дурниця, не варта „костей одного гренадира“. Тіснопростірна була німецька нація передбісмарківської і бісмарківської епохи.

Великопростірної нації й політики прототипом була старинна римська нація, далі порода англьо-саксонська й — хоча дивно Вам це читати, а все таки воно правда! — східно-славянська порода, що московською й **у к р а ї н с ь к о ю** експанзією на Схід створила безпримірну в історії світа своєю територіяльною суцільністю й своїми невикористаними ще богацтвами й можливостями потугу від Чорного й Балтійського моря до Тихого Океану.

Тіснопростірна Німеччина Бісмарка дожила хвилі, коли її 70 міліонів людности, не могло далі душитися в тісних рамках національної території; німці розпочали, пробуджені за пізно, наступати на пальці всім широкопростірним націям на всіх кінцях світа; робили таке, бо не могли інакше робити, не хотячи гинути фізично або загибати національно, і — спричинили різню 1914—1918 рр. Що Бісмарк міг дістати для своєї нації легко й мирно, за зусилля до цього самого заплатила Вільгельмівська Німеччина безприкладним погромом і приниженням. Німецька спроба перейти з категорії тіснопростірних до категорії широкопростірних націй покінчилася невдачею і — річ можлива — раз на все викреслила Німеччину з ряду світових народів, з ряду народів, у якому — не зовсім ще, правда, самосвідомо — стоїть і український нарід.

IV.

І т а л і я Муссоліні робить тепер, у свою чергу ту саму, що Вільгельмівська Німеччина, спробу видертися з тісноти своєї національної вязниці на світ божий, перейти з категорії тіснопростірних у категорію широкопростірних націй. Італія має кожного року щось 800.000 душ приросту своєї людности: їм треба або задушитися в нужді на перелюдненому півострові, або здобути собі силою нові кольонізаційні простори. Америка вже італійців майже не приймає, а Франція незабаром уже робитиме так само.

Ось де джерело зброєння й неспокою італійського. Ось де причина італійських „авантур“ (коли хочете так назвати ці розпучливі, неминучі і трагічні зусилля: в Етіопії, в Триполітанії, в Додеканезії, в Малій Азії, в Тунізії, в Альжирі, в сумежних французьких департаментах. Нарешті й в Альбанії.

В останній Італія стрічається з Югославією. Відси: напруження, одно за одним. Відси: зброєння — аж до хвилі, коли накопичені на кордонах рушниці — „самі розпічнуть стріляти“.

Тоді буде війна, можливо, що й **е в р о п е й с ь к а.** Хоч як воно сумно таке констатувати, після крівавих гекатомб 1914-1918 рр., (для нас ще й 1919-1921!), а в новій европейській війні — і тільки у війні, і в нічому іншому, як у війні! — покладені рахунки на визволення тих народів і країв середної й східної Европи, яким недавно світова різня принесла на визволення, а нове й безмірно важче національне ярмо.

Ось у чому змисл теперішніх, хронічних італійсько-сербських непорозумінь, непорозумінь, які зрештою ні нині ні завтра спалахнути війною — ще не мусять. Числити на те, що вже завтра розгориться нова війна, було би необережністю. Одначе думати, що вона не запалає тільки тому, що декому з підеремних народів вона була би в дану хвилину ще „передчасна“ чи завчасна (таке приключилося неодній европейській країні 1914 р.) — було би божевіллям.

В. Левицький.

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

Довкола української проблеми.

Від довшого часу, з хвилею загострення англьо-радянських відносин, все частіше зринає на сторінках преси українська справа. Недавно (4. цього місяця) берлінський орган *„Gewissen“* помістив на цю тему вичерпуючу статтю під написом *„Die Ukraine und die deutsche Politik“*. Основною прикметою тієї статті є трактування української проблеми як **ц і л о с т и** в противенстві до часткового її висування радянськими (Зах. України) чи антирадянськими (Вел. України) чинниками.

Німецький автор звертає увагу на актуальність української проблеми, далеко більшу і глибшу, як підчас війни. Епізодичність тієї проблеми з воєнних і післявоєнних часів належить вже до минувшини. Українська проблема здобула трівкий характер і зближується до своєї неминучої розвязки. Україною цікавляться ріжні чинники. Польща цікавиться нею у своїм власнім інтересі.

„Також англійці проявляють живий інтерес для українства, надіючись, що усамостійнення того сорокміліонового народу на північному березі Чорного Моря остаточно ослабить Рад. Унію“.

Англійському господарському змислові імпонує думка про обєднання величезної східноевропейської території від Балтику по Чорне Море, території, що обіймає найбагатші простори Східної Европи, очевидно, під патронатом Англії.

Одначе найсильнішим моментом, що примушує звернути увагу на українську проблему, є таки розвиток самого українства. Твердої боєвої постави сімох міліонів українців у нинішній Польщі не могла вона (Польща) навіть серед нинішніх обставин зрушити з первісного становища. Але те, що діється на радянському ґрунті, є чимсь більшим. Є це **н а ц і о н а л і з а ц і й н и й р о з м а х** імпонуючого розміру, що проявляється у всіх ділянках життя українського народу. Треба уявити собі лише, що нарід, який перед війною не мав ані одної народньої школи, якого мова була прогнана з публичного життя, сьогодні розпоряджає власною самоуправою, має власне шкільництво до високих шкіл включно. Поруч наукової продукції розвивається мистецька, що — як і церква — намагається відмежуватися від Москви.

„Більшовизм у тій хвилі находиться в своєрідному положенні, а саме такому, що стихійний український рух уся більше і більше спихає його власну народність (*Volkstum*), себто руських. Для совітських відносин укладається дивоглядне становище, що в країні повстають українські національні комітети, які на адресу уряду спрямовують ультимативні домагання. Ясно, не з легким серцем рішилися московські можновладці, які так чванились безумовною вільністю своїх національностей, перевести особові зміни на рішаючих становищах в українському уряді, щоби зломити розвиток сепаратистичного руху. Не можна заперечити, що переговори про пакт, які ведуться між Польщею і Росією, свій глибший підклад мають у спільному противенстві з огляду на українство. Без сумніву найважнішим наслідком комуністичної національної політики є те, що проблема Німеччини і Польщі виступила у всій гостроті для Східної Европи не лише під політичним, але й культурним оглядом і її не дасться порівнати з ніякою з попередніх історичних періодів. Зі всіх европейських народів єдино німецький є здатний на основі власного болючого досвіду правильно зрозуміти Схід“.

Німецька політика повинна присвятити більшу увагу реституції українського чинника в заграничних комбінаціях. І то тим більше, що Україна має для Німеччини особливше значіння. Досі українську проблему в Німеччині і в Австрії трактовано під кутом розвалу Росії або унійних намагань Ватикану. Українська проблема виринала тільки у звязку з якоюсь воєнною заверухою, а зрештою не входила в обсяг німецької політики. Сьогодні, коли окремішности української нації не оспорюють ні поляки ні руські, справи не слід більше багателізувати, тільки треба розглядати її в цілому її діяпазоні.

Після того німецький автор переходить всі етапи історичних взаємин України з Німеччиною і робить такі висновки.

„Було би хибним розглядати українську проблему з антипольського чи антиросійського наставлення і під знаком сильнішого підкреслення тої чи іншої ноти вязатися з якою-небудь з емігрантських груп. Ми в Німеччині вже від французької революції повинні знати, як безплідно є вести емігрантську політику. Можливі вигляди таких елементів важко оцінити, а їх обіцянки звичайно стоять у відворотному відношенні до їх дійсних сил. Воно навіть смішно виглядає, коли українці сподіваються найти у нас підтримку на основі гасла: „Лише проти Польщі“ або „Лише проти Росії“, на основі гасла, якого вони не можуть утвердити у власному таборі. Це значить: упростити створене положення, що вимагає від українського народу складного розвязку під кутом закордонного наставлення. Трагедія того положення міститься в тому, що на протязі своєї історії український нарід не міг вийти з тієї подвійної фронтової постави. І до нинішнього дня істнує небезпека, що його сила завертається на розторощуючій політиці, а тим самим булаб довершена балканізація Східної Европи. Німецька орієнтація повинна під духовим і політичним оглядом дати забезпеку вільної творчої праці для українського народу“.

В своїй українській політиці Німеччина мусить мати на увазі, що істнують ще і англійські намагання у відношенні до України, яких метою поставити Східну Европу на рівень англьосаської господарчої кольонії. Істнують і французькі намагання. Вкінці поруч російської орієнтації маємо ще й своєрідну польську, якої метою федерація радянської области України з Польщею з одночасним пожертвуванням у користь Польщі українців Сх. Галичини і Волині.

З огляду на всі ці пляни і можливости Німеччина мусить пильно мати на увазі, що кожне з тих рішень (англійське, французьке, російське чи польське) є звернене проти Німеччини як держави і як нації.

Отже на яких чинниках повинна опертися українська політика Німеччини? Не слід вирішувати цього питання ані з погляду на край, ані з погляду на еміграцію. Національне українство у Сх. Галичині стоїть в оборонній боротьбі спільно з німецькістю в Польщі. Одночасно господарство Рад. України, що виказує тенденції розвиватися незалежно від Москви, і тут шукає звязків у середущій Европі. І тут спадає на німецьке господарство особливша національно-політична відповідальність. До того ж розумна культурна політика повинна підготовити зближення обох народів. Цих завдань поки-що було би досить. Та насувається сумнів, чи в Німеччині є воля братися за справу, важку своїм обсягом, справу, що вимагає рішучости і послідовности. Бо українська проблема, надаючи яскраву закраску німецькій міжнародній політиці, не заносить дилетантським, дефетистичним духом.

Н. В.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Заява.

Отсим заявляю, що дня 16. березня н. р. явився я на зборах Українського Народного Союза (УНС., впавши жертвою політичної незорєнтованости в тій справі. Цей мій вчинок уважаю національно політичною похибкою, яку прилюдно осуджую. В майбутньому на ніяких зборах і сходинах цеї організації не тільки являтись не буду, але, як це я вже раз прилюдно заявив, нічого спільного з нею мати не хочу. Все українське громадянство прошу приняти цю мою заяву до прихильного і виправдуючого відома.

Яворів, 27. квітня 1927.

2025 о. А. ЗАЛІТАЧ.

Український промисл і українці.

Останніми часами богацько у нас пишеться і говориться про помітну у нас тенденцію до економічного відродження а навіть про зріст нашого кооперативного руху. Виходилоб, що ми на добрій дорозі, бо економічно мобілізуємося. Одначе коли приглянутися ближче дійсности і теперішньому станові наших кооператив а також нашому промислові, торговельним спілкам і нарешті нашим консументам, то мимоволі обгорне нас жах за перспективи нашої економічної будучини.

Та не треба бути голословним. Наші читачі пригадують собі статтю „Діла“ (з 6. квітня ч. 76) про фабрику „Фортуна Нова“ у Львові, загальний зміст якої можна звести до того, що український загал на практиці не дуже то придержується клича „Свій до свого“ і не дуже то підтримує ту одиноку в нас того рода фабрику. Навіть по українських крамницях не все найдете вироби тієї фабрики, і то не по приватних а й по кооперативних. Всі вони розпродують звичайно цілими вагонами цукорків і то не протягом літ, а місяців, але не вважають за свій обовязок торгувати виключно українським продуктом, — вони волять чомусь чужий, жидівський або польський.

Хтож у такому випадку має підтримувати свою фабрику і чи зможе вона довго веґетувати, коли наші крамниці та кооперативні установи (майже 30 повітових Союзів), з яких щонайменше 20 розпродує місячно по 1000 кг. цукорків, купують у названій фабриці всього навсього і всі вкупі аж 300 кг. денно! Отже кооперація українська в підтримі свого промислу нидіють. Наші кооперативні купці дбають передовсім про те, аби був свій бариш і то бариш непоміркований та не остаючий в ніякому відношенні до ціни, по якій фабрика свої вироби продає.

Щоби не бути голословним, вистане навести хочби факт — знов вернемося до „Фортуни Нової“, — що названа фабрика цукорків, оперши в останньому часі свою калькуляцію на десятисотнаровій денній продукції (досі продає пересічно по 5 кг. на день), означила ціну квасничок, як масового кооперативного товару на 2·20 зол. від 1 кг. — при чім сирівець з „режі“ коштує її 2·05 зол. з тим, що з ріжниці має покрити податок, провізію і кошти реалізування готівки. Отже, коли фабрика з уваги на поширення збуту була би вдоволена, якби мала хоч кілька сотиків, тобто кілька відсотків чистого зиску на 1 кг., то деякі продавці її виробів кооперативи не хочуть того зиску бачити деколи для себе меншим від 100—150 проц. на 1 кг.! „Ми мусимо на цукорках відбивати дешевість інших товарів“ — кажуть такі кооператори, забуваючи при тім, який важкий удар наносить вони цим українському промислові, відстрашуючи таким чином консумента від власних промислових виробів.

Цеї ілюстрації вистане на те, щоби наш український загал переконався про „великих слів — велику силу“ серед деяких наших „економістів“ тай більше нічого. Наші кооператори кличуть безнастанно: „Купуй у своїй крамниці“, але при тім деякі з них цілковито не приноровлюють того зазиву до себе і купують для крамниці товар у сусідів, а колиж у деяких випадках, продають вироби українського промислу то з таким горендальним зиском, що це відстрашує покупців від своїх фабричних виробів. Тому не дивуймося аномалії, що сім міліонів українських консументів не в силі підтримати рантом дві чи три українські фабрики. І замість підтримкою тих завязків українського промислу заохотити небогатьох підприємчивих українців до дальшої його розбудови, до заснування щораз то нових фабрик (напр.: свічок, цикорії та ін.), ми самі таким чином відстрашуємо їх від вкладу праці, часу і капіталу в такі підприємства, бо на підтримку їх чужинцями ніхто не може надіятися. А тому пора нам крилаті і прекрасні слова про розбудову економічного самовистарчального життя підтримати реальними вчинками. Тоді це матиме велике виховуюче значіння для мас і принесе нам направду в результаті економічне унезалежнення. Бо що варта українська кооперація, що не може обійтися без жидівського чи польського товару? Невже це економічне усамостійнювання?

Обсерватор.

✝

Евгенія Терлецька

учениця V. року учит. сем. С. С. Василіянок у Львові

померла по довгій і тяжкій недузі в 20 весні життя, в Pernitz, санаторії Wienerwald дня 24. ц. м.

Перевезення і зложення тлінних останків до родинного гробівця відбудеться в Стебнику біля Трускавця

Риков заповідає світову війну.

Москва, 27. квітня 1927.

Промовляючи на 4-ім більшовицькім конґресі, Риков заявив м. ін.: Події в Китаю є великою небезпекою для світа. Військова інтервенція в Китаю переміниться у велику імперіялістичну війну. Зачнеться ця війна на побережі Тихого Океану і — дуже можливо — переміниться у світову війну.

Спільна акція Анґлії і Японії в Китаю.

Льондон, 27. квітня 1927.

Анґлійському амбасадорові у Вашінґтоні поручено повідомити американський уряд, що з огляду на відмову Америки утворити спільний фронт великих держав у Китаю Анґлія мусітиме приступити до спільної акції з Японією.

Суд над арештованими в амбасаді СРСР.

Льондон, 27. квітня 1927.

„Таймс“ повідомляють з Пекіну, що китайський уряд утворив спец. військовий трибунал, який має судити особи, арештовані в більшовицькій амбасаді.

Подорож фльоти СРСР.

Ріґа, 27. квітня 1927.

Більшовицька балтійська фльота зачинає дня 1. травня довшу подорож під командою Вікторова. Відвідає вона Талін, Риґу, Кіль, а також кілька французьких пристаней.

Згинуло 50 еспанських вояків у Мароко.

Льондон, 27. квітня 1927.

„Морнінґ Пост“ повідомляє із Тетуану, що відділ еспанських жовнірів, около 50 людей, впав у засідку біля Сокулярбо. Не врятувався ні один вояк.

Ураган у Німеччині.

Берлін, 27. квітня 1927

Від кількох днів лютує у півн. Німеччині ураган із повенями. У Штетіні заподіяв ураган великі шкоди. У Шверіні повені загрожують значній части околиці. В околиці Шведт над Одрою мусіли отворити шлюзи при греблях, щоби вода не перервала їх. Вода залила 10.000 моргів левад і орного поля.

Румунська шпіонажа на Україні?

Москва, 27. квітня 1927.

Появились повідомлення ГПУ. про зліквідування румунської шпіонажі на Україні. Румунська шпіонажа була дуже поширена: обіймала не лише Херсонщину і побережа, але й деякі місцевости Київщини, а навіть харківської ґубернії і Донецького басейну. Досі в звязи з цею справою арештовано 40 людей.

Сойм буде скликаний з кінцем травня.

Варшава, 27. квітня 1927.

Скликання надзвичайної сесії сойму і сенату слід сподіватися з кінцем травня. Сойм займеться тоді самоврядними законами й урядовим проєктом про надзвичайні кредити в звязи з обіцянкою віцепрем. Бартеля підвишки платень державних урядовців.

Білоруська Радикально-Селянська Партія.

Вильно, 27. квітня 1927.

Відбулась тут конференція ґрупи діячів Білоруської Громади і НПХ. Постановлено на ній зорганізувати спільними силами нову партію, яка на білоруських землях Польщі мала би здійснювати завдання, до яких змагали організації Білоруської Громади і НПХ. Нове угрупування називати-меться: Білоруська Радикально-Селянська Партія.

Наглий суд у Дрогобичі?

Дрогобич, 27. квітня 1927.

Дня 22. ц. м. бандити Стан. Федор і Мих. Боць убили робітника рафінерії Івана Ярошинського і зрабували в нього 50 зол. Його товариша тяжко поранили. Оба бандити станутъ мабуть перед наглим судом.

Самовбивство на Високім Замку.

Львів, 28. квітня 1927.

Вчора найдено на Високім Замку біля дому огородника якогось неживого чоловіка. На ратунковій стациї стверджено, що він отруїся якоюсь незнаною отруєю. Поліція ствердила, що то є 57-літній муляр Антін Сах, замешкалий при вул. Жовківській ч. 48. Причина самогубства незнана.

Смерть у фякрі.

Львів, 28. квітня 1927.

До Львова приїхав із села Старі Чехи (пов. Броди) селянин Маріян Черняковський. З двірця їхав до міста фякром. По дорозі до міста Черняковський помер. Міський лікар не міг ствердити причини його смерти і поручив відставити тіло до інституту судової медицини.

Біржа.

Гроші.

Американський доляр 8·93 до 8·93 і пів, канад. доляр 8·89—8·89·50. — Банк Польський платив за доляра у готівці 8·90, Ню Йорк 8·91, англійський фунт 43·34, італійські ліри зразу 49·00, опісля 47·00, голяндські ґульдени 357·00, австрійські шілінґи 125·54, данцігські ґульдени 172·80, німецькі марки 211·15, чеські корони 26·44.

Збіжжя.

Пшениця двірська 56·25—57·25, пшениця селянська 54·00—55·00, жито гал. 42·75—43·75, ячмінь броварний 40·00—41·00, ячмінь на мливо 32·50—33·50, ячмінь пастівний 29·00—30·00, овес 34·00—35·00, кукурудза румунська 27·00—28·00, бараболя пром. 8·75—9·25, бараболя до їди 8·75—9·25, фасоля біла 39·00—41·00, фасоля колірова 32·00—34·00, фасоля краса 45·50—47·50, горох пів-Вікторія 65·00—75·00, горох полевий 42·00—44·00, бобик 33·00—34·00, вика 31·00—33·00, сіно прасоване 7·50—8·50, солома прасована 4·25—4·75, гречка 44·00—45·00, льон 71·50—73·50, лубін синій 25—26, ріпак 72·00—75·00,

НОВИНКИ.

— **Новий почесний крилошанин.** Почесним крилошанином Митрополичої Капітули іменовано о. радника Лопатинського Дамяна. Інсталяція його відбулася у Світлий Понеділок. Довершив її митроп. Андрей в присутности членів капітули, вручаючи новоіменованому згідно з обрядом крилошанські відзнаки (перстень і хрест). Впровадження довершив о. крил. Ковальський. Тогож дня целебрував о. крил. Лопатинський у святоюрськім Соборі Службу Божу, після якої о. крил. Томович підніс многоліття. По Службі Божій відбувся в честь новоіменованого крилошанина обід в домі о. крил. Яцковського, в якому взяв участь і митрополит Шептицький.

— **Нова серія арештувань.** Пишуть нам: У вівторок 26. ц. м. арештовано в Камінеччині двох гімн. учеників: Бадівського і Куровського, яких перевезено до Львова. Причина арештування невідома. Одночасно довідуємося з польської преси, що у звязку з арештуванням Вас. Атаманчука і братів Вербицьких під замітом убивства кур. Собінського переведено численні труси й арештування на цілому Підкарпатті, головнож в Долинщині, Станиславівщині і Стрийщині, де нібито зліквідовано цілу „українсько-комуністичну шайку“. По інформаціям польської преси арештовано загалом кільканадцять осіб.

— **Виставка української ґравюри і книги в Брюсели.** Стараннями українського інжинира п. Андрієвського Дмитра, замешкалого від довшого часу в Бельгії, удалося зацікавити бельгійські мірodатні кола українським графічним мистецтвом. Наслідком цього брюсельський Музей Книги зорганізував виставку української ґравюри і книги. Це перша українська артистична виставка за кордоном і тим засаугоує вона особливої уваги нашого громадянства. Не вважаючи на всі труднощі, комітетові виставки (Андрієвський, Сікинський і Голубець) удалося зібрати численні (до 200) і цінні взірці нашої ґравюри і книги. Треба відзначити відданість декотрих (О. Кульчицька, Касіян) з наших артистів, які радо й не зважаючи на втрати, пішли на зустріч доброму починові і піддержали його надсилкою своїх численних праць. Виставку відкрито дня 23. квітня в салях Музею Книги. Вона потреває два тижні.

— **Важне для кандидатів (-ок) учит. семинарій.** Львівська кураторія обіжником з дня 9. лютого 1927 ч. І. К. Н. II—294/27 видала в справі приняття до учит. семинарій на шк. рік 1927/28 такі приписи: Вступні іспити на І. рік сем. відбудуться тільки перед феріями і будуть тревати пять днів, від 1.—5. липня. При зголошенні до вступного іспиту треба предложити: 1) подання родичів (опікунів) про приняття кандидата (-ки) до семинарії, 2) свідоцтво уродин, 3) свідоцтво здоровля, видане виключно тільки повітовим лікарем (фізиком), 4) останнє шкільне свідоцтво, оскільки кандидат (-ка) ходив (-ла) передтим до якоїсь школи, 5) свідоцтво щеплення, 6) власноручний опис життя, 7) свідоцтво моральности, оскільки кандидат (-ка) не ходив (-ла) безпосередньо до школи. Предметом іспиту для тих, що покінчили 7-кл. вселюдну школу, є: мова українська, польська й одна чужа, та, якої в даній заведенні вчать, але лиш тоді коли кандидат (-ка) не має з неї ноти бодай достаточної, і рахунки. Всі ті предмети є з обсягу 7-кл. вселюдної школи. Предметом іспиту для тих, що не покінчили 7-кл. в сел. школи: релігія, мова українська, польська, чужа (якої в даній заведенні вчать), рахунки з геометрією, історія, географія і природа з обсягу 7-кл. вселюдної школи. Приписаний вік: укінчений 14-ий рік у біжучім шк. році. Хто скінчив 17 літ, мусить вносити прохання до кураторії про позволення бути принятим на І. рік семинарії.

— **Обікрали церкву.** В селі Піску (пов. Щирець) незнані злодії вломилися до церкви. Вкрали срібну чашу і лхтарі. Вартість украдених річей виносить 1250 золотих.

— **Смертельні випадки.** На товаровім двірці дістався під колеса поїзду 28-літній Гетингер, коваль із Левандівки. Він згинув на місці. — На вул. Вишневецьких авто потрутило якогось Івана Калиновського. Він помер у шпиталі наслідком контузій.

— **Пожежа.** В селі Стопосіни (пов Лісько) бавилися в одній хаті діти сірниками і з того займилася обстановка, а потім ціла загорода станула в огні. Наслідком сильного вітру пожежа перенеслася на інші забудування. Загалом згоріло 26 господарств вартости 70.000 зол.; 32 родини лишились без даху над головою.

— **Жертви великодної стрілянини й експльозії.** Підчас святочної стрілянини під церквою в Хлібовичах експльодував моздір і ранив Ст. Возняка. Його привезено до шпиталю у Львові. Привезено сюди також Карла Проця з Банюнчина, який був ранений у ногу підчас такої самої стрілянини. — В Холмі підчас військових вправ ручна граната відірвала руку вахмайстрові Василевському, а поранила поручника Щебрика і плютонового Масляниковського.

— **Смерть від затроєної ковбаси.** У Дрогобичі помер, затроївшись несвіжою ковбасою, Альфонс Качоровський. Чотирьох людей (м. ін. один гімназійний професор) тяжко занедужали. Ковбаси ці купили згадані люди у Ст. Яцького, який несвіже мясо з дикого кабана змішав із вепровиною і наробив ковбас.

— **Республики в морі паперу.** „Економическая Жизнь“ подає подрібні інформації про 8 маленьких „автономічних республик“ на Закавказзі, приналежних до СРСР. Деякі з них не більші як повіт. Дуже похвальний принціп радянського уряду, щоб не спинювати автономічних змагань поодиноких територій, зеднався з дуже дивним практичним його здійсненням: кожна з цих державних мініятур має всі свої окремі установи від центрального комітету й ради комісарів аж до економічних урядів включно. А що їх бюджет не може покрити коштів на сотки урядовців, то центральний уряд мусить усе це утримувати. Кожна з цих республик продукує найбільше — „урядових бумаг“ і потопає в морі записаного паперу.

— **Жінки всіх країн єднаються.** Жіночий рух в Европі змінить у найближчім часі свою орґанізацію за прикладом американського, обєднуючись в одну централю для боротьби за жіночі права. Почин вийшов від недавнього жіночого конгресу, що радив у Парижі, де представниці 17 держав заявили свою співучасть у цій новій організації. Париж — центр країни, де жіноцтво не має майже ніяких політичних прав, хоча має досить велику економічну свободу у виконуванні ріжних професій. Останній французький закон про примусову мобілізацію жіночих сил на випадок війни причиниться у великій мірі до розбудження французького жіночого руху, тимбільше, що „за каналом“ англійки саме тепер одержали зрівнання у виборчих правах із мущинами.

— **З шахових змагань.** У Берліні трівали 4-денні змагання шахових робіт. союза із СРСР., Німеччини, Австрії, Мадярщини та Данії. У змаганнях узяло участь 800 учасників. Перше місце здобув СРСР., друге Австрія, трете Мадярщина, четверте Данія, пяте — „господиня“ змагань Німеччина. Між російськими шахістами були Ільїн-Женевський і Зубарев, які брали участь у світових московських змаганнях у 1925 р. Тоді перший з них, єдиний, виграв партію у Капабльянки. Нішецька пресa

...ся паце, що російська виграна не повинна нікого дивувати, коли в СРСР. є 80.000 „синдикованих" шахістів!

— **Ріжні рекорди.** Дня 21-го н. м. було в Берліні 7 самогубств. Одна американська концертова агенція запропонувала Артурові Тосканіні 60.000 дол. за диріґентуру в 40 концертах по Злучених Державах. Отже маєстро Тосканіні дістає за кожну хвилину махання рукою 25 долярів. Є це найбільший лотерейний гонорар для диріґента. — Рекордом спортової прогулки була мандрівка чотирох молодих туристів з Буенос Айресу до Анд. Заблукавши в горах, коли з'їли всі свої харчі, трьох з них убило четвертого і з'їло його. Суперечности в їх оповіданнях викрили злочин.

— **З жіночих рекордів.** У Норманді, містечку Вімутіє, відкрили памятник жінці Гарель. За що? за те, що винайшла славний на весь світ сир „камамбер", що взяв свою назву від сусіднього містечка — центра фабрик сира, твору пані Гарель. У паризькій пресі велась завзята дискусія, чи можна ставити памятник за таку заслугу. Тих, що зважились пригадувати великі імена Жанни д'Арк, Жорж Занд і творців, що не мають ще памятників, заглушив град дотепів. Один злобний журналіст замітив, що в Парижі на памятники великих людей і так уже не звертає уваги навіть... хотілось би сказати: собака, ні! навіть чужинець, бо саме лише собаки звертають на них увагу. А Франція, правда, славна Наполеоном, Вольтером і Пастером, але живе з експорту вин, шовків, моди і соток родів сира.

— **Сучасне прикладне мистецтво.** Атенська поліція відкрила велику міжнародню банду фальшівників банкнотів; є між ними італійці, вірмени, греки. Вони мали в Атенах три робітні, де фабрикували єгипетські та англійські фунти шт. і мали звязки з Гамбурґом і Каїром. Між грецькими банковими урядовцями були спільники. Дотепер пустили вони в світ... 3 мільйони фальшивих англійських банкнотів. Англійський державний банк має гарну нову роботу.

— **Королі повітря.** Паралельно з французькими плянами, щоби зорганізувати постійний перелет між Европою і полудневими державами Америки, працюють німецькі цепеліни, яких будовою проводить славний інжинір д-р Екенер. Він поїхав тепер до Еспанії порозумітись щодо співучасти в таких перелетах на цепелінах у двох напрямках: з Еспанії на захід і півд.-захід до полудневої Америки і в протилежнім напрямку: з Німеччини через СРСР., Сибір, Великий Океан і західне побережа північної Америки. Екенер заявив, що цепеліни будуть певніші та дешевші для такої далекої подорожі. Один з них, який тепер викінчують у Фрідріхсгафен, зможе взяти 40 осіб і 100.000 почтового вантажу. В найближчім часі два великі цепелінові перелети на апаратах д-ра Екенера ствердять їх певність: один італійського генерала Нобіле до північного бігуна, другий через европейсько-азійський суходіл і море до канадійсько-каліфорнійського побережа в трьох етапах.

— **Світова всячина.** Занібоні та його спільник Капельо засуджені римським судом на 30 літ вязниці за приготовлювання бунту та намаганий атентат на Мусолінія. — В берлінській вищій школі політичних наук, основаній у 1920 р., було цього року 1112 слухачів, з того 250 жінок. Ця школа для всіх доступна, вільна і не ставить спеціяльних вимог до слухачів. — Італія мала на Великдень дуже низьку температуру з вітрами, а навіть снігом. — У Берліні кінчають будову готелю „Ексцельсіор", який крім усіх можливих купелів із басеном на 150 кв. м. мет име два тунелі для безпосередньої комунікації із залізницею. — СРСР. бере офіціяльно участь у культурній міжнародній виставці, яка небавком буде відчинена в Парижі. — У Чемберсбур (Пенсильванія) 4-літній хлопець застрілив свідомо свою маму, не здаючи собі зовсім справи, що це таке смерть. — Померла відома оперова співачка Роза Зукер у 78 р. життя в Прусії, що 20 літ тому зійшла із сцени Ваґнерівських опер. — До Будапешту приїхав один із найбогатших індійських королів, магараджа з Капуртали, разом із великою скількістю дворських прибічників. — Адвокати жінки Чарлі Чапліна обрахували, що король екрану має 10 міл. дол. власного майна. — В мадярськім місті Будаерс найшли кістяк ще одного мамута більше.

— **Михайло Голинський** співає в четвер 28. і в суботу 30. цвітня ц. р. в опері Офенбаха „Казки Гофмана" головну партію Гофмана на сцені львівського театру.

— **Кооператива „Український Театр"** у Львові пригадує Вс. Громадянству, що загальні збори кооперативи „Український Театр" відбудуться в суботу дня 30. ц. м. в год. 5·30 вечером у салі „Української Бесіди", Рутовського 22. Всіх членів кооперативи проситься взяти участь у тих зборах.

Дописи.

Яворів. (*Канібальський обяв шовінізму польського вояка в Яворові*). Є в Яворові від недавна т. зв. *»Szkoła podoficerów«*, стаціонована у віддреставрованих тут казармах. Як ведуться ті „*podoficerowie*" враз зі своїми командантами, видно прим. з факту, що переходячи відділом біля міської церкви, повної народу в час торжественної Служби Божої, вони виспівують на все горло собі вояцьких пісень; також співають щодня, переходячи попри школи і перешкоджують в науці; про їзджения кіньми по тротуарах Яворова вже й не згадуємо. Не згадуємо також їх самовільної появи на Иорданському Светі, коли то й наш яворівський староста Романовський — одинокий на многотисячні маси народу — ішов собі попід руки з бурмістром Ляховичом (— з батька українця! —) в асисті польського війська зараз за священиками з шапкою на голові! Самі культурні обяви „*współżycia bratnich narodów*". А вже факт, що стався першої днини польського Великодня, виявив недвозначно ті прихильні й толерантні до нас почування названого війська, яке хвалиться *urbi et orbi*, що є статочне, безпартійне і культурне, що не мішається до політики. Оте »*wachmistrz*« Марян Стеслович з тої „*szkoły podoficerów*" вибрав собі цілком свідомо на перегонову площу вправ для своїх коней ні більше ні менше — а українське кладовище зі свіжими ще гробами. Наслідком його перегонів по гробах було з д е м о л ю в а н н я к і л ь к а н а ц я т ь о х г р о б і в (від гробу пок. І. Загаєвича почавши в напрямі гробу пок. М. Масюк і дальше в тім самім напрямі), п о п е р е в е р т а н н я і п о л о м а н н я х р е с т і в, р о з к и н е н н я в і н ц і в і к в і т і в, з м і ш а н н я к і н с ь к и м и к о п и т а м и з б о л о т о м н а г р о б н и к і в н а ш и х П о к і й н и к і в. Так забажав першої днини свойого Великодня заманіфестувати свої культурні, братні і любовні до нас почування будь-що-будь не низької шаржі патріотичний підстаршина на доказ, що польське військо шанує релігійні й національні почування непольського народу. Розуміється — випадкові свідки того нечуваного ніде в культурному світі польського військового порахунку з українськими небіщиками і ганебного святотатства зажадали зараз від названого панка леґітимації, але він — опираючись на свойому праві пястука — счинив лайку, яка покінчилася його вилеґітимуванням щойно на поліції. Ясно, що зараз рушено всі пружини, щоби справу замняти. Заплачено зараз гробареві, щоб якнайскорше відреставрував і позасипував зруйновані гроби і т. п. Звертаємо на цей яркий факт морального здичавіння польського вояка на нашій землі увагу нашим соймовим послам, щоб покликалися на нього у своїх річевих промовах, а також домагаємося відповідного покарання винних та відповідної сатисфакції для обуреної публичної опінії.

Зі спорту.

Змагання України з Лехією.

Як відомо, перші змагання, що відбулися у Великодну неділю, скінчилися перемогою Лехії 6 : 1; відплатні змагання в понеділок скінчилися також перемогою Лехії у відношенні 6 : 2. В неділю перемогла Лехія зовсім легко. Напад її, не зустрічаючи ніякого опору зі сторони помочи України, легко давав собі раду з заложниками і воротарем Ревєрою. Заложник Грещук робив, що міг, щоб недопустити мяча до воріт. Ставав йому часто в пригоді Дицьо, який, побачивши, що другий заложник слабий, кинув своє відвічальне місце в помочі і перейшов на третього заложника. Його заслугою є оборонення воріт України перед неминучим семим *goal*-ом, але зате помочи якби не було. Найгіршим грачем був лівий помічник Оприск, який своєю недільною грою мабуть раз на все вичеркнув себе з ряду грачів України. Борсук, звичайно добрий помічник України, був дуже слабий. Про напад мало що можна сказати, бо він мав узагалі мало нагоди до попису. Душа цеї лінії, чільник Мурський, був після Оприска найгірший. Гра його була того роду, що малося враження, що він або в занадто святочному настрою або зовсім не хоче грати; бож не хочемо думати, аби він був не в формі, тимбільше, що цей вихід з форми не міг би так довго тягнутися (вже два місяці від початку сезону). Найліпший грач в нападі Кобзяр грав за трьох; він стріляє в першій половині з пробою одинокого почесного *goal*-а, а в другій половині, побачивши, що в цілій дружині нема найменшого запалу, сам знеохотився до дальшої гри. Лівий злучник Петрів, добрий технік, але еґоїст, що не подає негайно мяча, а візкує, аж йому його вибють. Крайники оба слабші.

В понеділок на місце Иойка вступає Дахнівський, на місце Оприска Конашевич, на місце Петрова Любчак, на місце Ревєри Труш. Україна грає безперечно краще як у неділю; гра взагалі більше вирівнана — всеж таки при постійній перевазі Лехії. Труш, хоч пустив фатально першого *goal*-а, показався чи не ліпшим, як Ревєра. Дахнівський, як звичайно добрий, творив з Грещуком добру пару заложників. У помочі Дицьо добрий, хоч грає занадто дефензивно; він оборонив знов одного неминучого *goal*-а рукою, а другого стрілив Лехії головою, від чого він специяліст. Борсук слабший, бо не грав на свойому місці. Ветеран Конашевич робив, що міг. У нападі найліпші Любчак, що стрілив другого *goal*-а і Кобзяр. Мурський знов не дописав. Оба крайники слабі і не пильнували своїх місць. Україна програла вдруге головно тому, що була значно слабша від Лехії, яка є фізично знаменито розвинена, має добру техніку і гарно зіграна. А далі тому, що в неї нема помочі, яка гралаб офензивно і дефензивно.

Ці обі прикрі невдачі повинні стати для України тільки заохотою до інтензивної праці над собою. Більше змагань з чужими, ліпшими дружинами і реорганізація дружини, до чого візьметься певно енерґійно новий виділ (якого виберуть загальні збори т-ва 7. травня), а Україна повинна до осени дорівняти клясою Лехії, яка стоїть на четвертому місці у Львові.

В. Ст.

Всячина.

Новий замах на нашу кишеню. Париж приготовляє віддавна нову мужеську моду: короткі спортові штани. У щораз нових статтях ріжні естети та представники диктаторів моди: париських кравців, доказують, що ми повинні піти за прикладом жіноцтва і показати світові свої гарні ноги. Прихильники штанців заповідають неабиякий козир: Бріян і Думерґ підчас свого найближчого побуту в Льондоні, виступлять там у штанах до колін, на одному з офіціяльних вечорів. Чомуж не в Парижі? Бо там на другий день уся преса була би засипана карикатурами та дотепами на цю тему. Яка є сила моди, про це знаємо на прикладі жіноцтва, яке може що пів року вбиратись з насолодою в те, що нині вважає верхом гидоти та безглуздя. Є мущини, які відкривши свої ноги до колін, можуть виглядати гарніше ніж дотепер і лекше звернути на себе увагу. Хто має гроші, може вдягатись і роздягатись навіть зранку до ночі. Але нові короткі штани є в першій мірі офензивою на наші кишені, які скоротяться нам від довгих дорогих панчіх. Франція має для нас готові шовкові панчохи, а Англія вовняні. Вже попис жіночих ніг коштує нас за дорого.

Посмертні згадки.

Катерина Бабій. В селі Середне, (пов. Калуш) померла Катерина Бабій. Покійна виховала своїх синів на добрих громадян, а трьох із них було жовнірами Української Гал. Армії. Один зі синів був тяжко ранений на польському фронті, а наймолодшому синові Олексі покійна важким своїм трудом дала змогу здобути освіту та занятись літературною й публіцистичною працею. Немало довелось покійній терпіти в останніх роках переслідувань від польської влади за участь її синів у війні 1919 року. Зломана працею і турботами заснула вічним сном, залишивши по собі щирий жаль серед родини і знайомих. — Земля їй пером!

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Українського Нового Театру.
Холм:
28. IV. Запорожець за Дунаєм.
Райовец:
29. IV. Барон Кіммель.
30. IV. Ніч під Івана Купала. 1818 5-?

Безплатний підготовляючий курс до вступного іспиту до І. кл. гімназ. уладжує Кружок „Рідної Школи" в Яворові від 2. травня. Зголошуватись в канцелярії „Рідної Школи" (гімназія). 2—2

Виділ філії „Просвіти" і кружок УПТ. в Теребовлі оголошують конкурс на посаду сталого урядовця обох товариств. Вимагається бодай нижче середнє образування, курс освітній або дволітня практика при інституціях освітньо-шкільних. Подання слати до 20. V. 1927 до виділу філії „Просвіти" в Теребовлі. Умова на місци. 2024 2—3

Концерт віольончеліста Богдана Бережницького відбудеться ... в салі Муз. Т-ва ім. М. Лисенка. Білєти в ціні 1—5 зол. продає Книгарня Наук. Тов-а ім. Шевченка Ринок, ч. 10. 2033 1—2

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.